

Kunststofketenproject KIDV, werkpakket 6

Consumentenonderzoek

Samenvatting, augustus 2017

Doelstelling en aanpak

Welke factoren bepalen de acceptatie en handelingsbereidheid van mensen bij de inzamelsystemen voor kunststof verpakkingsafval, nu en in de toekomst? Deze vraag stond centraal in het consumentenonderzoek dat als onderdeel van het kunststofketenproject is uitgevoerd.

Het doel van het onderzoek was om inzicht te krijgen in waar vanuit consumentenperspectief rekening mee moet worden gehouden wanneer wijzigingen worden doorgevoerd in de systemen van bronscheiding, nascheiding en statiegeld. In het consumentenonderzoek stonden de houdingen (acceptatie) en gedragsintenties (coöperatie) ten aanzien van deze inzamelsystemen centraal.

Het onderzoek is uitgevoerd door Cees Midden van de TU Eindhoven in opdracht van het KIDV. De uitvoering gebeurde via een online enquête onder 1.012 personen die representatief zijn per inzamelsysteem. Alle samenhangen en verschillen die in het onderzoek worden beschreven zijn getoetst en statistisch significant ($p > 0,01$), de kans dat ze op toeval berusten is dus kleiner dan 1%.

Belangrijkste resultaten

Mensen hebben een positieve houding tegenover de inzamelsystemen

Over het algemeen hebben mensen een positieve houding tegenover de inzamelsystemen. Daarbij is de steun voor statiegeld het grootst, gevolgd door bronscheiding en daarna nascheiding. Ondanks deze gemiddeld positieve houding kent elk systeem ook tegenstanders.

Voorstanders inzamelsystemen verwachten positieve milieugevolgen

Bronscheiding heeft voor veel consumenten een intrinsieke waarde, omdat ze er positieve gevolgen van verwachten (grondstoffenbehoud, minder plastic soep) én omdat ze zo een steentje bijdragen aan het milieu. Ook de voorstanders van nascheiding onderscheiden zich van tegenstanders door positieve verwachtingen van de prestaties van het systeem, zoals zuivere scheiding en de mate van grondstoffenhergebruik. Veruit de meeste mensen verwachten positieve milieu- en grondstoffeneffecten van het huidige statiegeldsysteem (vermijden van zwerfafval, goed gescheiden materiaal, minder plastic soep en minder verbranding van afval).

Vertrouwen speelt een belangrijke rol in houding tegenover bron- en nascheiding

Een positieve houding tegenover bronscheiding wordt voor een deel verklaard door het vertrouwen in het scheidingsgedrag van de medeburger. Het vertrouwen in afvalbedrijven en juist het gebrek aan vertrouwen in medeburgers, zijn factoren die de positieve houding tegenover nascheiding mede verklaren.

Statiegeld is ingeburgerd systeem, vertrouwen speelt geen rol

Opvallend is dat, in tegenstelling tot bron- en nascheiding, vertrouwen geen rol speelt bij de beoordeling van het systeem. Dit is te verklaren doordat het een ingeburgerd en vertrouwd systeem is dat weinig vragen oproept.

Mensen ervaren de inzamelsystemen als gemakkelijk

Alle drie de inzamelsystemen worden over het algemeen als gemakkelijk ervaren. Problemen die bij bronscheiding worden genoemd hebben betrekking op opslagruimte en transport. Niet verbazingwekkend wordt het voegen van kunststof afval bij het restafval door veruit de meeste mensen als gemakkelijk beoordeeld. Opvallend is echter dat ook het bewaren en terugbrengen van PET-flessen door bijna alle respondenten als gemakkelijk wordt beoordeeld. Het objectieve gemak is dus wat anders dan de subjectieve gemakbeleving.

Mensen zijn veranderingsgezind in geval van bron- en nascheiding

Uit het onderzoek blijken er bij bron- en nascheiding geen tekenen van vooringenomenheid of de neiging om bij het bekende te willen blijven. Burgers tonen dus een open houding. Dat neemt niet weg dat bij een systeemtransitie, er rekening moet worden gehouden met belangrijke overwegingen van burgers om steun te krijgen.

Weerstand tegen veranderingen van het statiegeldsysteem

De huidige inrichting van het statiegeldsysteem wordt zeer gewaardeerd. Echter, wanneer gevraagd wordt naar verandering van het systeem neemt de wenselijkheid af. Dit geldt voor uitbreiding van het systeem naar andere verpakkingen. In situaties waarin het statiegeld verdwijnt, neemt de wenselijkheid nog verder af.

Ervaring met bronscheiding heeft geen invloed op ander duurzaam gedrag

Er is geen positieve relatie gevonden tussen ervaring met bronscheidingsactiviteiten en de intentie om andere vormen van duurzaam gedrag te vertonen, zoals minder aankoop van producten met overdadige verpakkingen, voorkomen van zwerfafval of het hergebruik van plastic tassen.

Mensen staan relatief positief tegenover verpakkingen met gerecycled kunststof

Over het algemeen staan mensen negatief tegenover kunststof verpakkingen. Deze beoordeling is wat positiever als de verpakking een duidelijke functie heeft. Verder is opvallend dat mensen relatief positief staan tegenover verpakkingen met gerecycled kunststof, waarbij ze net wat positiever zijn als dit niet-voedselverpakkingen betreft. Een grote groep zegt zelfs bereid te zijn een klein bedrag extra te betalen voor een verpakking met gerecycled kunststof (enkele centen per verpakking).

Er is behoefte aan informatie over wat wordt bereikt met kunststofrecycling

Er blijkt een brede informatiebehoefte over wat er met het ingezamelde kunststof gebeurt: de mate van recycling, milieu- en voedselveiligheidseffecten en welke producten gemaakt worden van gerecycled kunststof.

Conclusies

Het consumentenonderzoek verklaart de houding van mensen tegenover huidige en toekomstige inzamelsystemen. Het biedt daarmee concrete informatie en handvatten waar vanuit consumentenperspectief rekening mee moet worden gehouden wanneer systeemwijzigingen worden doorgevoerd.

Meer informatie

De rapportage van het werkpakket consumentenonderzoek, de andere werkpakketten en de hoofd rapportage van het kunststofketenproject van het KIDV vindt u [hier](#).